

Tárkony és a vadcsízek

Részlet *A Völgy*, írta Tárkony című, 2016-ban a Csimota Kiadónál megjelenő kötetből

Puha koppanások. Mintha egy bennrekedt dongó repülne neki újra meg újra a jégvirágos ablaküvegnek.

Tárkony, a nemköltő költő kíváncsian fülelt. Nem értette, hogyan kerülhetett ide télen egy dongó. De lusta volt kikelni az ágyból, hogy utánajárjon a koppanásoknak, melyek úgy telepötytyözték a szombat délelőttjét, akár a légy piszok a tisztára sikált ablakot. Inkább a fejére húzta a paplant, és megpróbált visszaaludni.

A lustaságot végül mégis legyűrte a kíváncsiság. Kikászálódott az ágyból, odacsoszogott az ablakhoz, de nem látott egyetlen dongót sem.

Közben a koppanások megsűrűsödtek, akár a géppuskaropogás. Az ablakból tisztán lehetett hallani, hogy a gát felől hozza a szél a hangot.

Oregán abbahagyta a füttyögést, és letekerte a gázt a fazék alól. Tátott szájjal fülelt. A bal fülére ugyanis kissé nagyothallott, a jobbra pedig nagyon. Mint habarás közben a fakanál, fejében őrülden pörögtek a gondolatok: se nem jég rianása, se nem hó alatt roskadozó fák ropogása.

Még soha nem hallott ennyire fájdalmasan kemény, mégis titokzatosan puha koppanásokat.

Csücsök lázasan öltözködött, érezte, hogy valami nagy baj van odakinn.

A Völgy ájultan hevert a méteres hó alatt. Mindenki a meleg szobában pihegett, kivéve három zúzmarás alakot, akik dülöngélve törtek maguknak utat a gát felé.

Meg egy negyediket, aki egy hatalmas fedeles kosár körül sürgölődött a gátnál.

Oregán, Tárkony és Csücsök lihegve álltak meg pihenni. A fölérősödő szélben egyetlen lépést sem tudtak tenni. Semmit sem láttak, semmit sem hallottak.

Már órák óta araszoltak a nyakig érő hóban a titokzatos koppanások, a rejtélyes puffanások, a sosem hallott hangok irányába. Dacolva a föltámadó széllel, mely minden lépésnél egy-egy marék porhót vágott az arcukba.

Olyanok voltak már, akár a sampite teteje.

Mikor kicsit elcsitult a szél, a távolban meglátták a Tündért, aki egy újabb koppanás után felvett valamit a hóból, és egy vesszőkosárba dobta.

Beléd zörgetek, te nyavalyás, csak valahogy jussunk végre oda! kiabálta Oregán.

De nem igazán jutottak. A hófúvás akkora hótörlaszt dobott elébük, hogy alig tudtak tovább araszolni. Csak reszketve nézték a távolból, hogy mit művel ott az a Tündér.

Hát azt művelte, hogy összeszedte az ájult madarakat. De ahogy az ájulást művelte, az volt csak az igazi káprázat.

A madarak dalolva hasították a levegőt, átröppentek a gát fölött, aztán egyszer csak. Mintha egy hatalmas, káprázatos üveglapnak ütköztek volna a magasban. Mintha fölrobbant volna egy kispárna, tollpíhék szállingóztak a haragos szürke felhők alól.

Mikor végre abbamaradtak a puffanások, a Tündér hátat fordított nekik, és teli kosárral eltűnt a domb mögött.

Vadcsízek voltak a kosarában. Karcsú kis énekesmadarak, kik minden télen átröppennek a völgy fölött dalolva, amikor nyakig ér a hó. Mindig a gát felől érkeznek, akár a nyílvesző, és a prэшázak felé tűnnek el a semmi égbe.

A vadcsízek titokzatos éneke ad hangot a tájnak. Dallamuk elterül fölötté, akár az őszi ködök, hogy szivacsként szívják magukba erdők, mezők, lápok és kövek. Később száz- és ezerféle hangon szívárog vissza belőlük az év minden napján.

Tőlük jön minden hang a völgyben. A patak csörgése, a szű percegése, a vadkan rőfögése, az avar zizegése. Őket hallani a suhogó őszben, a ropogó télben, a harsogó tavaszban vagy a bágyadtan zümmögő nyárban.

Ha elvonulnak fölötté, egész évben hangja lesz a völgynek. De nélkülik itt egész évben néma lesz minden, akár a sír.

Az anyád kínját mászkálsz a fejemen! morogta egy hóbucka Oregán talpa alatt. A buckából kiszártatva Lajos, a mindenes bukkant elő, aki régóta figyelte nyakig hóba ásva a Tündér gyanús neszezését. Oregán a nagy úttörő buzgólkodásban véletlenül rálépett a fejére.

Lajos, mi ez az egész? kérdezte Oregán.

Az, hogy a Tündér meghibbant, felelte.

Sose volt azt hibbanatlan, vigyorgott Tárkony.

Te marha, nincs is olyan szó, hogy hibbanatlan, vágta hátba Oregán.

Hát most mondtam, hogy hibbanatlan, és ha mondtam, akkor van! húzta fel az orrát Tárkony.

Csihadjatok már, intette le őket Csücsök. Lajos, mondd, mi az, hogy meghibbant, és milyen káprázatnak repülnek neki odafönn a madarak?

Meghibbant, mert a tavaszon elpusztult a vadcsíze, amit még kölyök-korában szelidített meg. Tudjátok, az, amelyiknek olyan repedt volt a hangja.

Jaj, az olyan rémületes volt, mint amikor krétát karistolnak a táblán, borzongott bele Tárkony a hang emlékébe is.

Azért volt olyan rémületes, mert eltört a hangja, amikor a hirtelen hősézésben nekirepült a préház ablakának. A Tündér bevitte magához a melegre, élesztgette, ápolgatta, etetgette. Rendbe is jött lassan, csak az éneke nem lett a régi soha már. És most már nem is lesz, mert elpusztult.

Legalább vége a csikorgásnak. A préházak körül mindig olyan rémes kísértethangok szálltak. Csuklottam, hacsak arrafelé jártam, grimaszolt Tárkony.

Mert folyton-folyvást ott dalolt a repedt hangú vadcsíz, magyarázta Lajos. Az ő eltört énekét szívta magába az év minden egyes napján a préházak környéke. Az adott hangot a fű nyikorgásának, a patak gurgulázásának, a levelek sikítésének. De miután elpusztult szegény, lassan fakulni kezdtek a megszokott hangok. A Tündért pedig emésztette a bánat az eltört ének visszhangja után, ezért fogdosta most össze a vadcsízeket.

De ha az összes vadcsízt elvitte a préházába, akkor ezután olyan némaság lesz a Völgyben, akár a sírban, mondta csüggedten Csücsök.

Legalább nyugodtan aludhatok egész évben, vigyorgott Tárkony.

Ha folyton belekotyogsz, sosem tudjuk meg Lajostól, hogyan csinálta a Tündér azt a káprázatot, bólította meg Oregán barátságosan Tárkonyt, hogy az kapálózva dobott egy hóangyalt.

Hát úgy, hogy kerített magának egy hatalmas üveget, amit hozzáragasztott egy felhőhöz, olyan magasan, ahol csak a vadcsízek és a fecskék repülnek, magyarázta Lajos. Annak az üvegnek koppantak neki szegény madarak.

Akkor szét kell törnünk az üveget! kiabálta Oregán.

Sajnos nem lehet, csóválta a fejét Lajos. Pedig olyan csúzlit csináltam postásgumiból, szigetelőszalagból meg gumipókból, hogy ihaj. Csak sajnos sem csapágygolyó, sem féltégla nem viszi át, olyan erős az az üveg.

Semmit se tehetünk, ha a Tündér úgy akarja, nem lesz itt se patakcsörgés, se szélsuhogás. Ezentúl örök némaságban kell élnünk.

Elég a rinyálásból! Egyszerűen odamegyünk a préházhoz, megnyuvasztjuk a Tündért, és kiszabadítjuk a csízeket! emberkedett Oregán.

Észnél vagy, Oregán? dugta ki fejét a hóból rémulten Tárkony. Jól tudod, hogy nem jó a Tündérral ujjat húzni. Ha megbűvöl a tekintetével, a végén még köddé válunk.

Ha talán, ha esetleg szépen megkérnénk, hogy engedje szabadon őket? kérdezte Csücsök.

Az ki van csukva, csóválta a fejét Lajos. A Tündérral nem lehet beszélni, ha nem akar valamit, úgyse lehet jobb belátásra bírni. De egy próbát talán megér, tette hozzá bizonytalanul, mivel neki sem volt jobb ötlete.

A Tündér préháza előtt hófúttá diófa állt. A diófa ágain átvetve száz meg száz félájult madár csüngött, akár egy-egy marék rongy. Mielőtt a Tündér felpakolta volna őket a fára, selyemszállal egy nehéz üllőhöz kötözte a lábukat, nehogy elszálljanak, ha magukhoz térnek.

A Tündér régi vadcsízeknek kísértethangjai már tényleg megfakultak. Az éledező madarak krétanyikorgása viszont egyre erősödött, az ütközéstől eltört mindahány éneke.

Megnyuvasztunk! kiáltotta Oregán, mikor a Tündér ajtót nyitott nekik. Tárkony egyből hasra vágta magát ijedtében, és belefúrta a fejét a hóba.

Parancsolj, nézett Oregánra mosolyogva a Tündér.

Oregán zavarba jött a Tündér átható tekintetétől, hirtelen nem tudta, hogyan is kezdjen neki a nyuvasztásnak, ezért gyorsan Csücsök háta mögé ugrott.

Legyél szíves, engedd el a vadcsízeket, törte meg a kínos csöndet Csücsök.

Semmi akadály, mondta a Tündér előzékenyen. Majd tavaszra elengedem őket, ha már repedt hangjukkal egyszer és mindenkorra telenyikorogják nekem a préházak környékét, és egyszer és mindenkorra úgy teleszívja magát minden, hogy egyszer és mindenkorra, vagyis örökre olyan nyikorgás lesz itt, mint régen. Megértettétek? Szóval, ha nincs más kérés, akkor akár el is húzhatnátok innen! vágta rájuk az ajtót udvariasan.

Mégis lenne egy más kérés, kopogott be hozzá Tárkony, azt a nagy üveget igazán széttörhetnéd, csak hogy tavasszal ne repüljenek neki a fecskék.

Semmi kedvem hozzá, csapta az orrukra az ajtót újra a Tündér.

Postásgumi, szigetelőszalag, gumipók! kiáltott föl Lajos. Szerinte ugyanis ezekkel mindent meg lehet javítani.

A gumipókokból hosszú kötelet sodortak. A végét föllőtték egy postásgumi csúzlival, hogy a kampó beakadjon az üveg peremébe. Ezután Tárkony fölkapaszkodott a gumipók kötélén, és egy fekete szigetelőszalagból hatalmas sólymot ragasztott az üvegre, hogy a madarak messziről elkerüljék.

Igaza volt Lajosnak, gumipókkal, szigetelőszalaggal és postásgumival mindent meg lehet javítani. Mindent, kivéve a vadcsízek eltört énekét.

A repedt hangú vadcsízek tavaszig annyira teledalolták a préházak környékét, hogy örökre furcsa hangja lett ott mindennek. De hosszú éven át ugyanolyan furcsa hangja volt az egész Völgynek is. A fűszálak például nyikorogtak, a patakok gurguláztak, a levelek sikongattak, szegény Tárkony pedig egy szemhunyasnyit sem tudott aludni.

A szabadon engedett vadcsízek továbbra is minden télen átvonultak a Völgy fölött, amikor nyakig ér a hó. A gát felől érkeztek, akár a nyílvesző, és a préházak felé tűntek el a semmi égbe. Hangjuk, mint a csikorogó kréta.

Mégis, évről évre egyre több gyönyörűséges fiatal dallam szűrődött le a magasból a tájra.